

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványban átvéve:

Égési évre — 18 kor.

Hegyedévre — 5 "

Kalend. kiadás korára:

Égési évre — 20 kor.

Hegyedévre — 5 "

Változó postán szállítva:

Égési évre — 20 kor.

Hegyedévre — 5 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hó 12 óráig
Kisapostól napi kiadványként

Bevezető és kiadvány:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A kiadványt kizárólag visszafizetés
vagy megvásárlásra nem vállalkozik.

Hirdetések és kiadványok a
kiadványban ingyenesen

Árnyékos árak 3. oldal.

NAGYVÁRAD, április 12.

Sztrájk-mozgalmak.

Tele vannak a lapok mostanában sztrájkkommunikációkkal, amelyek, aszerint, hogy a munkásoktól vagy a munkaadóktól eredők, illusztrálják az illetők helyzetét.

A »Vállalkozók és Iparosok Lapja«, mely a munkaadóknak az orgánuma, foglalkozik ezekkel a dolgokkal s alkalomszerű, ha a nevezett lap közleményei révén a kérdéssről olvasóinkat tájékoztatjuk.

A munkások nem akarnak semmit se, — így mondják a bőbeszédű kommunikációk, csak egy kicsit javítani a helyzetükön. Hát ezt méltányoljuk, törekvésüket értjük és becsüljük, hisz mindenki igyekszik helyzetén javítani, meg is kell adni a lehetőség határára belül hazánk ipari munkásainak is a módot, hogy magukat tisztességesen fentarthassák és gyermekeiket kellőképpen nevelhessék. Ha azonban a munkaadók kommunikációit olvassuk, azt látjuk, hogy ezek viszont kigyót, békát kiáltanak, szóval nehéz a napisajtó szórványos összefüggésű tudósításai után tiszta képet alkotni a helyzetről.

A való szerintünk, akik a dologgal foglalkoztunk, az, hogy bár az ipari munkások helyzete nem a legrózsásabb — hát kinek a helyzete rózsás a mai mostoha közgazdasági viszonyok közepette?

de még mindig sokkal jobban vannak fizetve, mint például a nagy Németország munkásságának átlaga, amelyre oly előszeretettel hivatkozunk szociális kérdések megoldásánál. Elég bajunk és küzdelmünk van az ipar terén, csak hogy mindennapi kenyerünket megszerezhessük; elég ellenséggel találkozunk a gyakorlati életben, hát még idebent is egyenlenségek széthuzások apasztják gyermekeiket, élő iparunk kezdetlegességeit, ahelyett, hogy minden erőnket arra használnók fel, hogy vállvetett munkában erősítsük meg iparunkat? Lelketlen munkásvezérek önző aknamunkája ez, amely vigan burjánzik, mint a gaz, minden törvényes védelem híján és így iparosaink, különösen a kisebbek oly érzékenyen sújtottak ez urak üzelméi által, hogy tengődésüket csakhamar a végelényészet fogja felváltani, ha gyorsan segítségükre nem sietünk.

Addig, míg a munkások akciójának célja a béremelés, méltányoljuk törekvésüket, sőt az egyenesen a nagyközönség szimpatiajával találkozik, de mihelyest osztályharczczá fejlődik ki és prepotens, diktáló hangon követelnek a mesterektől olyan dolgokat, minő az osztályoztatás, akkor kell, hogy a józan megfontolás »eddig és ne tovább«-ot kiáltson. Mert önértetének ily arczulsapását el nem tűri egy iparos sem és inkább — bármennyire is perhorreszkálta ezt eddig a magyar ipar — külföldről hozat munkaerőt

vagy külföldön végezteti magát a munkát is, ha kell, de ilyenbe önértetes magyar iparos, aki küzd nemcsak a létért, hanem munkásainak kenyeréért is, bele nem mehet.

A munkások erőszakoskodása, melyet az utóbbi időben beállott különféle sztrájkok alkalmával tanusítottak, természetes, hogy a munkaadókat is szigorubb intézkedésekre kényszeríti. Így a magyar vasművek és gépgyárak országos egyesülete felirt a belügyi és kereskedelmi miniszterekhez, kérelmezvén a gyáraknak a hatóságok részéről való erélyes megvédelmezését, nevezetesen:

1. A dolgozni kívánó munkásoknak a szünetelők erőszakosságai ellen való megvédelmezéséről jobban történjék gondoskodás.

2. Külföldi vagy vidéki foglalkozás nélküli munkások, akik békés társaikat sztrájkra vagy erőszakosságra bujtogatják, hatóságilag eltolonczolandók.

3. Azok a munkás-szakegyletek, melyekből tapasztalás szerint az izgatások kiindulnak, szigorubb ellenőrizendők s különösen pénzkezelésük tekintetében nyilvános számadástételre kötelezendők, szükség esetén feloszlatandók.

Az országos iparegyesület is fölterjesztést intézett a kereskedelmi miniszterhez a munkaadóknak a sztrájk ellen való megvédelmezésére alkalmas törvényes intézkedések alkalmazása, továbbá a sztrájk

„TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Tánczközben.

(Angolból).

Egy előkelő megjelenésű ur, simára beretvált arczzal, unottan támaszkodott a bálterem falához. Nem tánczolt, hanem csak megfigyelte az előtte lejő párokat s mialatt így elmerengett, ajkai körül cinikus mosoly tükröződött.

Egy hölgy állott melléje, akire bizonyára szintén nem volt hatással a táncz, mert néhány ur hiába ostromolta őt egy keringőre. Feltűnő szép volt.

A gentleman a hölgyhöz fordult és mosolygott; a hölgy kissé meglepetten válaszolt a tekintetére, azután szintén elmosolyodott.

— Asszonyom úgy tesz, mint én — mondta a gentleman — csak nézi a tánczot.

— Igen, felte ez hidegen, nem tánczolok;

semmi vonzót sem látok abban, hogy egy idegen ur karjai között ide-oda rángattassam magam.

— Ah asszonyom, ön elkeseredettnek látszik.

— Nem; csak keserű vagyok.

— Nem olyan pedig; épen nem nézem olyanoknak.

— Ez a feltevése mindenesetre hízzelegő.

A férfi a szemébe tekintett. Szende, kék szemek voltak, sűrű és sötét pillák által beárnyékolva. Gyönyörű szemek ezek, gondolta a férfi s különösen csábitónak látta a félig nyílt ajkakat.

— Jó barátodja önnek lady Dervish? kérdezte az ur.

— Nem; önnek talán igen?

— Nem.

— Ennek örülök; most legalább tudom, hogy mi nem fogjuk egymást viszonlítani. Meny nyíval érdekesebb lenne az élet, ha mindenki-vel csak egyszer találkoznánk.

— Talán mégis kissé sivárabb volna az élet; én néha igen szívesen találkozom kétszer is az életben bizonyos emberekkel... Ha szabad kérdenem: ön sohasem érdeklődött senki iránt?

— Ritkán és ha igen, akkor később mindig csalódtam.

— Ami engem illet, nékem sohasem voltak illuzióim, tehát nem is veszíthettem el azokból egyet sem. De önben nem maradt meg semmi ilyen?

— Igen, egy.

— Nem szabad kérdezősködnöm?

— Ha kérdezne, nem felelnék.

— Ha közelebbről megismerem majd önt, rá fogok jönni arra.

— Sohasem fog megismerni; különben most nem álltam volna önnel szóba.

— A világ kicsiny.

— S mégis igen nagy!

— De én nagyon szeretném önt megismerni; ön rendkívül érdekel engem!

— Csakugyan?

**Jó czipő, jó czipő, jó czipő,
jó czipő, jó czipő, jó czipő,
jó czipő, jó czipő, jó czipő**

egyedül
REICHARD áruháza
cégnél Fő-utcán kapható.

törvényhozási szabályozásának tanulmányozása iránt s az összes iparágak munkaadóinak szervezkedésére mozgalmat indít.

Az osztrák parlament egybehívása.

A Wiener Zeitung a következő királyi kéziratot közli: Kedves dr. Körber. Indítatva érzem magamat a képviselőházat tevékenysége újból felvételére ez év április 19-ére egybehívni és megbízom önt a szükséges intézkedések megtevésével.

Bécs, 1904. ápr. 11.

FERENCZ JOZSEF s. k.

A felfüggesztett tisztviselő lakpénze.

A közigazgatási bíróság érdekes ügyben döntött a napokban, budapesti tudósítónk jelentése szerint. B. Kálmán B. vármegyei kórházi gondnok állásától fegyelmi uton felfüggesztetvén, a felfüggesztés idejére 50 kor. lakbérilletményét is megvonták.

Ez ellen nevezett B. Kálmán panaszt adott be a közigazgatási bírósághoz, mely annak tényleg helyt is adott s a vármegye közönségét a panaszló részére a kórházi gondnoki lakbérilletménynek kifizetésére kötelezte, azzal az indoklással, hogy az 1886. évi XXIII. t. cz. 4. §-ának abból a rendelkezéséből, hogy a felfüggesztett tisztviselő lakbérilletményén felül fizetésének háromnegyed részéig terjedő és feléig felelhető ellátásban részesítendő, elmagyarázhatatlanul következik, hogy a lakpénz feltétlenül kiszolgáltatandó a felfüggesztett tisztviselőnek s hogy a lakpénz kiszolgáltatása az ellátást megállapító határozatnak tárgyát sem képezi, s így csupán azért, mert a panaszló ellátását megállapító határozat a lakpénzről, ebbeli igényével azonban panaszlót el sem utasítva, nem rendelkezik, panaszló ehez való s a törvény által biztosított igényét annál kevésbé veszhette el, mert az ellátás megállapítása alkalmával s idejében a kórházi gondnok részére lakbérilletmény rendszeresítve nem volt. Midőn azonban 1903. január 1. napjától a kórházi gondnoki állás javára jövőre évi 200 korona lakbérilletmény rendszeresítve lett, az idézett törvénynek ama rendelkezése folytán, hogy a lakpénz a felfüggesztett tisztviselőt feltétlenül megilleti, addig az ideig, vagyis 1903. év első évnegyede végéig, midőn t. i. panaszló a fegyelmi határozat alapján állását elvesztette,

a hivatala javára rendszeresített lakpénz panaszlót annál inkább megilleti, mert ő a felfüggesztése dacára tényleg gondnok volt s csupán a hivatalos teendőinek teljesítésétől lett felfüggesztve s így a hivatalával járó lakpénz, éppoly mintha természetben lakással birt volna, ezen természetbeni lakás tőle el nem vonható.

Pánszláv röpirat elkobzása.

Trencsénből írják: A múlt ősszel több nyelven egy magyarországi röpirat jelent meg Prágában *»A tótok elnyomatlása a magyarok által«* cím alatt, a melynek számos német és cseh példányával elárasztották a felvidéket. A kir. ügyészség megkeresésére a trencsényi kir. törvényszék vizsgálóbírája az izgató röpirat elkobzását rendelte el és ez iránt az összes hatóságokat megkereste.

Az osztrák parlament munkarendje.

A képviselőház 19-iki ülésének napirendje a következő: I az 1904. évi költségvetés és pénzügyi törvényjavaslat első olvasása és ezzel kapcsolatosan s) az 1903. évi július 1-től december 31-éig terjedő időközben való folytatólagos adó- és illetékbeszedésre és az állami szükségletek fedezésére vonatkozó 1903. év; július 29-iki császári rendelet olvasása; b) az 1904. évi január 1-étől június 30-éig terjedő időközben való folytatólagos adó- és illetékbeszedése és az állami szükségletek fedezésére vonatkozó 1903. december 29-én kiadott császári rendelet első olvasása; c) az 1903. évi zárszámadásra vonatkozó törvényjavaslat.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, ápr. 12.

A képviselőház mai ülésén a formális ügyek és bejelentések elintézése után szóba került a *Ház munkarendje*.

Polónyi Géza tett kérdést arról és hosszabb beszédben utalt rá a legsürgősebb teendőkre, kivált a választási reformot sürgette, az erdélyi tagosítást és egyebeket. Arra is figyelmeztette a miniszterelnököt, hogy már elmúlt

a tél és megszáradhat a malter a kaszárnyák falain — lehet magyar felírást rájuk festetni.

Tisza István gróf miniszterelnök azt felelte, hogy az erdélyi tagosítás dolgában ankétet fog összehívni és a választási reform ügyét egy fogja intézni, hogy az 1906-iki választás már ennek alapján történhessék meg. A munka programot így jelölte meg: a legsürgősebb a *folyó évi költségvetés*, de mivel ez még nem készült el és a bizottsági tárgyalás is hosszas; előbb ezeket a javaslatokat fogja tárgyalni: a *megyei tisztviselők és községi jegyzők* fizetésének rendezéséről szólót (már holnapután), az *anyakönyvi törvényjavaslatot*, a *civilista emelését*.

Az ellenzéken erre zugás támadt. Polónyi azt kiáltotta:

— Az idén már megint nem lesz költségvetés!

Tisza gróf pedig azzal folytatta, hogy a költségvetés előtt az említettek kivül a beruházási törvényjavaslatot, a katonai iskolai alapítványokat és a német és olasz kereskedelmi szerződéseket kívánja tárgyalni.

Holnap a Ház bizottsági jelentéseket tárgyal és a miniszterek válaszát hallgatja, melyeket azok régi interpellációkra adnak.

Perczel Dezső csak tíz perces ülésre számított.

Igy azt hitte, bizvást rá ér, ha fél 12 óra után nyitja azt meg. Először gróf Károlyi Tibort és Bónis Istvánt, a kolozsi képviselőt parentálta el; aztán *Héderváry* temesi mandátumáról tett említést.

Az előki bejelentések során a teogernagy levele került sorra, amelylyel a parlamentet az *Erzherzog Friedrich* nevű csatahajó trieszti felavatására hívta meg.

— Kérjük az eredeti levelet! — pattant fel *Várady Károly*.

Az első pillanatban nem tudták, mit akar vele. De aztán egyszerre nevetett az egész Ház. *Vajjon* — milyen nyelven íródott meg az a meghívó?

... Hát magyarul! ... Nagy kacagás közben konstatálták ezt, csak *Gabányi* kételkedett.

Ki fordította le? — kérdezte?

Most pillantott először a hölgy a férfura. — Végtelenül érdekel; ön még oly fiatal — önnek még rózsákat kellene tépnie.

— Azok megsebzik az ember ujjait, — felelte a hölgy nyugodtan.

— Tehát már leszakított? ... és senki sem volt ott, hogy a szegény, megsebzett ujjakat bekötözze?

— Oh igen, de a bekötözésnél a seb még fájdalmasabban tépődik fel ... Haligassa csak, milyen keringőt játszanak? ... Ah, emlékszem már; szeretném, ha mást játszanának.

Alig észrevehető árnyék lebbent át a hölgy arcán.

— Talán elfeledett dolgokat idéz föl a zene a lelkében, asszonyom?

— Olyan dolgokat idéz föl, amelyeket nem feledtem el.

— Az én számomra nem létezik olyasmi, amire szívesen emlékeznék; bárha volna olyan. Látta, már 45 éves vagyok és még soha sem szerettem.

— Akkor tehát én remélhetek? — szölt a hölgy gunyosan.

— Igen sokat adnék azért, ha egy kissé kevésbé szomorú tekintetet tudnék a szeméibe hozni. Nem akar engem a szomorúságának titkába beavatni?

— Nem! Miért? A véletlen ismertetett meg bennünket egymással.

— Amint kívánja; hanem azért legalább leülhetnék?

A hölgy pillanatig habozott, aztán közönyösen követte őt egy másik szobába. A férfi bíráló szemmel nézte meg őt s halkán így szólt:

— Bár ne lenne ilyen szép!

— Miért?

— Mert — őszintén bevallva — nagyon szeretném önt viszontlátni. Kell, hogy még egyszer találkozzunk. Hiszen mind a kettőnknek közösök az ismerősei.

— Holnap elutazom.

— Halaszsa el az elutazását néhány napra és ebédeljen holnap velem.

— Nem. Sokkal önzőbb vagyok, semmint bárki kedvéért változtassak a rendemen.

— Tehát untatnám önt?

— Nem, de talán nem érdekelné engem.

— Ön őszinte.

— Inkább azt mondja, hogy elvesztettem az illúzióimat.

— Meséljen valamit önmagáról ... De ne tekintsen felre; szeretem nézni a szeméinek színét. Nem kékek azok, hanem zöldek.

A hölgy mosolygott.

— Ne kívánja hallani szerencsétlen nők történetét.

— De ha egy nő oly szép, mint ön. Nagyon tudnám önt sajnálni!

— Hiszem s azt az egyet meg is vallom

önnek, hogy szívem mégis van. Hanem rossz helyen ... valahol a nyakam táján. Különben az a legjobb, ha egyáltalán nincsen szívünk — drága dolog az.

— Sokat szenvedett és noha idegenek vagyunk, mégis szeretnék önnek a segítségére lenni.

— Köszönöm — felelte a hölgy halkán — s nagyrabecsülöm az ön szíveségét.

A férfi arczáról a cinikus mosoly már teljesen eltűnt.

— Nem tudom, vajon ön férjnél van-e; nem is akarom tudni. De higgye el, a mai estét nem fogom elfeledni. Talán jobb is nekem, ha nem találkozunk többé. Parancsnak tekintem a kívánságát és kerülni fogok minden alkalmat, a mely módot nyújthatna nekem arra, hogy önt viszontlássam; de tulságosan megindította a — nyakamat.

S a férfi mosolygott, miközben ide oda igazgatta a gallériját.

Nindketten haligattak.

Akkor aztán a hölgy fölemelkedett.

— Holnap utazom. Jó éjt és Isten önnel!

— Bucsuzásul nem nyújtja nekem legalább a kezét?

— Mindenesetre, sőt ime egy szál a lilomaimból.

A férfi megszorította a hölgy kezét, amelyben a virágot átnyújtotta.

— Ez az eredeti levél — mondta őszintén **Ferczel Dzsó**.

Még csak **Madarász** apónak volt megjegyzése:

— Miért nincs annak a fara című hajónak (a nyelve beletörnék ha kimondaná) magyar neve is?

Bács-Bodrog felirata az obstrukció ellen: ez a következő pont.

Rakovszky István fel akart szólalni hozzá, de csak akkor, mikor az elnök már kimondta az enuncziációt.

— Csak beszéljen! Az elnök hibája, ha nem tudjak, hol tartunk! — rivalgott **Kubik Béla**.

Kurucz hangok hallatszottak, de **Rakovszky** lojálisan lemondott a szólás jogáról.

Nagyenyed fölirt a Házhoz, hogy a törvényeségi palotát ne Gyulaféhevárott, hanem Enyeden építsék.

Arról, hogy melyik bizottság foglalkozzék a kérdéssel, valóságos vita támadt, amelyet **Ugron**, **Polónyi** és **Tisza** miniszterelnök rendeztek.

Végre is elhatározták, hogy két bizottság is bajlódik vele.

Ezután az elnök indítványozza, hogy holnap tárgyalják a gazdasági bizottság jelentését a képviselőház költségvetéséről és több interpellációra adandó válaszáról.

Polónyi Géza munkaprogramot kér a kormánytól. Mikor tárgyalják a választási reformot? A székely tagosítás mikor kerül napirendre?

Tisza István gróf miniszterelnök azt feleli, hogy a székely tagosításra már elkészült egy törvény-tervezet, melyet az ankét fog tárgyalni. A választási reformot illetőleg fenntartja amit ígért: az 1906-iki választás már az új törvény alapján történik s kívánatos, hogy a törvény már 1905-re elkészüljön.

A munkaprogram.

Legszükségesebbnek tartja a költségvetést, de mivel ez csak néhány nap múlva kerülhet tárgyalásra, addig tárgyalhatják a megyei tisztviselők és jegyzők fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatot, az anyakönyvi törvényjavaslatot, a civilisztát, a beruházási javaslatot, a katonai iskolai alapítványokat, a német és olasz kereskedelmi szerződéseket. A megyei tisztviselők ügye már a holnaputáni ülés napirendjére kerülne.

A Ház ezt elfogadja.

Elnök indítványozza, hogy a Héderváry-

Egy magas termetű, már öreg, rút asszony sietett most a pár elé.

— Oh, Algenro! . . . Boesánat, asszonyom! — szól az öreg asszony a hölgyhöz s aztán sietve így folytatta, a férfifez fordulva: — Kérlek, siess Lady Darvish segítségére. Valaki a vendégek közül részeg és épen a bálterembe esett.

— Azonnal, — felelte a férfi s le sem vette szemét szép hölgyének arcáról.

Ez az arc halott-halvány volt most, majd hirtelen elpirult . . . reszketve szól a hölgy most a férfifez:

— Legyen barátságos . . . kérem . . . a férjemmel.

— Istenem! — kiáltott föl a férfi, aki mindent megértett és szó nélkül elsietett.

*

Késő éjjel volt már, mikor a gentleman hazafelé kocszott a feleségével.

A felesége: a magas termetű, már öreg, rút asszony szóltanul ült mellette.

A gentleman arcán ismét ott tükröződött ajkai körül a szomorú mosoly.

kormány bemutatkozásának kérdését törölje a Ház.

Ugron Gábornak nincs kifogása ez ellen, de ezt külön ki kellene tűzni a Ház napirendjére.

Elnök ehhez hozzájárul, holnapra kitűzi s az ülést berekeszti.

Városi közügyek.

A közgyűlés tárgysorozata.

Erdekes ügyek kerülnek a holnapi közgyűlésen Nagyvárad város törvényhatósága elé

Mindjárt a havi jelentés után bemutatja a tanács a belügyminiszter leiratát, a melylyel jóváhagyja a tanácskozás sorrendjére vonatkozó közgyűlési határozatot. E szerint a jövőben az interpellációk az első napi tanácskozás végén terjesztendők elő.

Nagy jelentőségű előterjesztés lesz a Fő-utca burkolása, a mely bizonyára nagy vitát fog kelteni, mert külön van véve ez a dolog a város többi utcáinak rendezésétől, s közköltő emeléséről van itt szó.

A községi iskolák fejlesztésének kérdése is fontos, mert szintén közelebről érdekli a város polgárainak megadóztatását, amennyiben a javaslat csak közköltő emeléssel vihető keresztül.

Legnagyobb vita várható azonban a színház bérlete tárgyában, a melyre mindkét részről erősen készülnek.

A tárgysorozat különben a következő:

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának 1904. évi április hó 14-ik, esetleg következő napján mindenkor d. n. 3 órakor a városbáz tanácsstermben tartandó ülésén a következő ügyek fognak tárgyalatni.

1. A polgármester jelentése az előző havi közigazgatási állapotáról.

2. Az igazoló választmány a végérvényesen megállapított legelső adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok névjegyzékét beterjeszti.

3. A közigazgatási bizottság 1903-ik évről szóló jelentése.

4. A m. kir. belügyminiszter leirata a közgyűlési ügyrend jóváhagyása tárgyában.

5. A jogügyi szakbizottság véleményes jelentése Szepesvármegye által a választójognak az értelmiség alapján való kiterjesztése tárgyában intézett átiratra.

6. A tanács javaslata Balázs György köztér vételi ügyében.

7. A tanács javaslata a Fő-utcai Popper-féle ház építési vonalának végleges megállapítása tárgyában.

8. Ugyanannak javaslata a Szarvas-sor szabályozási vonalának megállapítása tárgyában.

9. Ugyanannak a Kálvária-utca baloldali belső szakasza szabályozási vonalának megállapítása tárgyában.

10. Ugyanannak javaslata Köröza-utca szabályozási vonalának megállapítása tárgyában.

11. A tanács javaslata Krizsán József építkezési ügyében az építkezési vonal megállapítása s a köztér eladása tárgyában.

12. A tanács előterjesztése a Fő-utca rendezése, újbóli kiburkolása, a Párispatak-híd újra építése s csatornázása tárgyában.

13. A tanács jelentése az 1904. évi közevesi munkaprogram megállapításáról.

14. A tanács előterjesztése a községi elemi iskolák fejlesztésére.

15. A tanács előterjesztése Liszka Antal és neje föl az iskolai célokra szükséges telek megvétele tárgyában.

16. A tanács dr. Gyémánt Jenő s társai által a Szigligeti-színház bérletére pályázat kiírása iránt beadott indítványt beterjeszti.

17. A tanács előterjesztése a házberadó mentesség kedvezményének Nagyváradra leendő megadása tárgyában.

18. A tanács előterjesztése a Sebes-Körös folyón átvezető alsó gyaloghíd ujjáépítési költségei fedezése tárgyában.

19. A tanács javaslata a Fekete-Sas-szálloda ujjáépítése céljából szükséges pályázat kiírása iránt.

20. A tanács a kimérési üzleteknek aközépületektől való távolsága tárgyában alkotott szabályrendeletet beterjeszti.

21. A tanács a nyilvános multságok, előadások s látványosságok engedélyezésére vonatkozó szabályrendeletet beterjeszti.

22. A tanács az 1903. évi vámkézelés eredményéről szóló jelentését beterjeszti.

23. A tanács előterjesztése Ródey-kert melletti ócska malomépület lebontása iránt.

24. Ugyanannak előterjesztése a Feldmann féle fürdőbérletének f. év végéig leendő meghosszabbítása iránt.

25. A tanács a volt rendőrségi épület bérletére Moskovits Farkas s társai céggel megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

26. Ugyanannak a Zöldfa alatti 7 sz. bolt helyiségre Pártos Arnoldal megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

27. Ugyanannak a vízvezeték kibővítési munkálatokra Madarász s társával megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

28. Ugyanannak Schöch József és nejevel a Széchenyi szálloda bérletére megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

29. Ugyanannak a Stern Miklóssal a régi kis városház eladására megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

30. A tanács javaslata Weisz és Röchszild, Friss és Grósz fatelep bérletének Mezei Lajos s társaira leendő átruházása tárgyában.

31. Kopócsy Endre számtiszt fizetési előleg iránti kérvénye.

32. Urbanovszky Laics irodatiszt fizetési előleg iránti kérvénye.

33. Hügel Odön irnok fizetési előleg iránti kérvénye.

34. A tiszti főorvos Dr. Halmai Jenő orvosi oklevelét meghirdetés végett beterjeszti.

35. A tiszti főorvos Toróyi Dánielné született Fekete Zsuzsanna szülésznői oklevelét meghirdetés végett beterjeszti.

36. A tiszti főorvos özv. Kain Martonné született Székely Erzsébet szülésznői oklevelét meghirdetés végett beterjeszti.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatba nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Kelt Nagyváradon 1904. évi április hó 11. napján.

Bordé Ferencz.
főjegyző.

Vöszödelmök.

I.

Hatan valánk együtt.

Stauber József igazgató, Csordacsics Ferencz, dr. Tóth Mihály, Jellinek Géza, Pálffy Béla s a furfangos diák, Szücs Jani.

Hétfőn nemzetiszínű érzelmekre gyulva, forrít szerint, lévén ápril. 11., lelkesen vonultunk a révi barlanghoz.

Minden, mi szem s szájjinger s egy áldomás-hoz szükséges, rendben volt a társaságnál, s hova tovább jobban nőtt a kíváncsiság az iránt, amire az áldomást kell inni; a csodás révi barlang iránt.

A révi őrháznál leszállva, meleg eső fogadott bennünket s bár ilyen ünnepeltetésre nem vágytunk, ezt el kellett fogadni.

Handl pályafelügyező, két derék embert véve maga mellé, elindult velünk a völgybe s a víz-eséssel szemben állott meg, hogy csónakon jussunk át a barlangba.

A csónak tulajdonképpen vízből áll, két ge-

rendával határolva és deszkával befedve. Olyan mint egy vízi szánka.

A két gerenda ki van vajúszterűen vájva, ha a deszkára rá ül az ember, azt az illuziót kelti, hogy csónakázik, csak a másik parton veszi észre, hogy hidegebb van hátul, mint elől. Gondolom, a révi szánkázás megszáradásra váró emléke miatt.

A csónakba ülve Szűcs János vállalkozott Káron szerepére s ama nőttó mellett, im elbocsátlak élttem hajója, hol állsz meg egykor, nem tudom, megindította a járművet.

Rövid egy óra alatt át vitte a társaságot, mi után a társaság úgy nézett ki, mint egy vizililiom bokréta.

Ha talán a liliomból engedhetünk is, a vízből mit sem lehetett letagadni.

Dr. Tóth valami spenót féle növényre találva, csapot, papot, mindent feledett s várnunk kellett, míg egy tápintézet számára vasárnapi ebédül elégséges vastag ételre valót összegyűjtött. A spenótról később kisért, hogy páfrány, Tóthról pedig az sült ki, hogy a milyen jó geologus, épp oly használhatlan vizologus, mert az első gázlónál lemondott a barlang szépségeiről s elindult vissza pipaszárral faragni.

A folytatásban a pipaszárról leszen szó, mely a Csordacsics esésnél nagy veszedelemnek lett okozója.

Kóby.

UJDONSAGOK.

Tiszteletes urak a páholyban.

Az a rövid válasz, mit a helybeli ev. ref. lelkészek követeltek a szabadkőművesek ügyében a szabadság tegnapi számában írtak, valósággal megdöbbenő.

Megdöbbenő az a cinizmus, melyvel *Sulyok István, Csák Máté és Domokos Károly* ev. ref. lelkészek kapcsolatban a szabadkőművesi symbolumokkal az egyházi symbolumokra hivatkoznak s ezeket sorolják az egyházi symbolumok közé: kereszt, csillag, kakas, jegygyűrű, kézfogas, lábmosás, kereszttség és urvacsoira is bizonyos mértékben stb.

Ime, tehát ennyire jutott a magyar, — vagy legalább is a nagyváradi ev. ref. lelkészeknél a positiv evangyeliomi hit, hogy egyszerű symbolumnak tartják — akárcsak a kasket vagy kézfogást — a kereszttséget, sőt bizonyos mértékben az urvacsoirat is.

Mi eddig úgy tudtuk, hogy protestáns atyánkfiai sakramentumnak vallják a kereszttséget és urvacsoirat, ha már ez is csak symbolum náluk, akkor vége minden positiv hitnek. És akkor meg lehet érteni azt is, hogy ők minden szegyenkezés nélkül szabadkőműveseknek vallják magukat.

TAJEKOZTATO.

Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye.
Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély).
April. 15. Szigligeti társaság közgyűlése.
Aprilis 24. A Nemzeti kaszinó közgyűlése d. u. 4 óraker.

* A katolikus kör zárünnepélye. Holnap zárja be a Katolikus Szabad Liceum idei előadásainak sorozatát. Nagyszabású, rendkívül érdekes zárünnepély lesz ez az utolsó, a melyet városszerte páratlan érdeklődéssel várnak. Dr. *Prohászka Ottokár*, a katolikus Magyarország ujjaszületésének lelkes előharczósa, a zseniális szónok fogja az ünnepély központját képezni. *Samassénka Ernő*, a kitértő gordonkaművész zeneszáma annál inkább művészi esemény számba megy, mert Nagyvárad egyik előkelő urasszonya fogja zongorán kísérrni, a kinek zongorajátékánál művészebbet Nagyváradon nem ismer senki. *Tóth Elek*, a kitértő művész szá-

valata és az Orsolya-zárda növendékeinek éneke egészíti ki a műsort. A zárünnepélyre jegyek még most is kaphatók a Tiszántul kiadóhivatalában, este 6—7-ig a szerkesztőségben. Üdöhely és karzat 1 korona, állóhely 60 fillér.

* **Ritók Zsigmond** nem mond le. Ujában egy csomó mende-monda röpült világgá **Ritók Zsigmond** lemondásáról. Ezekkel szemben a leghitelesebb forrásból nyertük azt az értesülést, hogy **Ritók Zsigmond** egyáltalán nem szándékozik lemondani, sőt hivatalos tevékenységét már legközelebb ismét megkezdí.

* **Dr. Radu** püspök Csehben. A nagyváradi gör. kath. egyházmegye fenkölt lelkü főpásztora dr. **Radu** Demeter püspök, az egyházmegye székhelyén és székesegyházán kívül is gyakorolnai óhajja apostoli működését s híveinek öröme és lelkiépülésére időnkint ellátogat az egyházmegye nagyobb hitközségeibe. Főpásztori útját már megkezdte, amennyiben tegnapiélt, gör. kath. Husvét másodnapján a közeli *Csehi* községet látogatta meg. A község lakossága s az ottani hitközség meleg szeretettel fogadta a magas vendéget. A püspök megköszönte a fogadtatást s apostoli működését a felséges apostoli király éltetésével kezdte meg. A hitközség templomában nagy segédlettel és egyházi pompával ünnepi szentmisztionifikált a hívei javáért buzgólkodó főpásztor s magas röpít, elragadóan szép egyházi szónoklatot tartott, amely a hallgatóság figyelmét teljesen lekötötte. — A népszerű főpap látogatása hosszú ideig kedves emléke lesz a csehi-i híveknek. — Tegnap, kedden dr. **Radu** Demeter püspök diszabédet adott, amelyen a nagyváradi hívek előkelősége vett részt.

* **Elbuoyt esperes.** Mint részvétellel értesülünk, a gör. kath. egyházmegye papságának gyásza van; egyik kiváló, érdemekben megőszült tagja: **Papdán Antal** nagyléltai gör. szerk. kath. plébános, kerületi esperes és szentszéki főnök, élete 63-ik évében jobblétre szenderült. Az elhunytban dr. **Laurán** Agoston pápai praelátus, püspöki helynök sógorát gyászolja. Temetése nagy részvét mellett Nagyszalontán ment vérbe; a község lakosain kívül a környék intelligenciája nagy számban volt jelen. Nyagodjék békében!

* **Ügyvédi kamarák országos értekezlete.** A nyugdíjintézet és a zugirászat kérdésében az ország összes ügyvédi kamaráinak küldöttsége **április hó 17. és 18-án Budapesten**, az ügyvédi kamara helyiségeiben országos értekezletet fog tartani. Az értekezleten minden kamara elnökéből, alelnökéből, a titkárból, az ügyészből és egy-két tagból lesz képviselve.

* **A városi virilisek névjegyzéke.** Nagyvárad város legtöbb adót fizetőinek 1904. évi összeállítására ellen tudvalevőleg **Levitter** Miksa, a László malom igazgatója dr. **Adorján** Emil ügyvéd és **Moskovits** Farkas csizmagyáros fellegbezással éltek, mivel mindhármán kihagyattak a virilisek közül. A közigazgatási bíróság **Levitter** Miksa panaszának hely adott s bevette a virilisek közé, míg a másik két félszólalót a panaszukkal elutasította. Tehát **Levitter** Miksa bekerült a virilisek közé és helyette dr. **Mayer** László marad ki a törvényhatóságból. Erdekes elvi határozat alapján jött létre a közigazgatási bíróság ezen döntése. A közigazgatási bíróság kimondotta, hogy a részvénytársaságok által a tisztviselőknak fizetendő illetmények után kivetett adó, ha az a részvénytársaságok által fizettetik bár, de az illető tisztviselőre

egyénilag van kiróva, — beszámítandó annak adójába. Ezzel homlokegyenest áll a miniszternek egy korábbi döntése, a amely kimondja, hogy a cég által fizetett adó, az egyének adójába nem tudható be. Így czáfolta meg a közigazgatási bíróság a minisztert.

* **Halálozás.** Egy fiatal, reményekre jogosító élet pusztulásáról részvétellel adunk hírt. **Rokszin** Sándor megyei közigazgatási gyakornok váratlanul, rövid szenvedés után meghalt. A 23 éves fiatal embert pár nap alatt megölte az emésztő kör. A mult hét elején egy vidéki uton meghűlt s tüdőgyulladást kapott. A reményekre jogosító fiatal ember haláláról mélyen sulytott családja a következő gyásjelentést adta ki: **Rokszin** Miklós méhkeréki g. kel. esperes és neje **Szántay** Mária, egy gyermekei: **Szilvius** és **Miklós** a saját és a rokonok nevében fájdalommal telt szívvel tudatják a legjobb gyermek, testvér és rokon **Rokszin** Sándor vármegyei közig. gyakornoknak folyó évi április hó 12-én, reggel 6 és fél óra kor rövid szenvedés után, élete 23-ik évében történet gyászos elhunytát. A megboldogult hült tetemei 1904. évi április hó 13-án d. u. 2 óraker, a **Beóthy** Ödön-utca 22. sz. a. fognak beszenelgetni és azon nap d. u. 4 óra 20 perczer induló alföldi vonattal **Méhkerék**-re s szállítatnak és ott a családi sarkatban április 14-én, 12 és fél óraker fognak örök nyugalomra tételni. Nagyvárad, 1904. április 12. Béke legyen hamvai felett!

* **A jövő évi választók összeírása.** A jövő évi választók összeírását már megkezdtek a városvezetés, az összeállításal megbízottak között, sőt **Radl** Odón, küldöttségi elnök már be is fejezte a Várad-váralja, velen cse és csillagvárosi választók névjegyzékének összeírását, illetve a névjegyzék kiigazítását s azt bejelentette a központi választmányhoz. April 15-g a többi városrészekre vonatkozó névjegyzékek is elkészülnek.

* **A fővárosi péksztrájk hasznis.** A budapesti czukrász és péksztrájk órási sátemény keresletet okozott a fővárosban s most a feltétlen szűkséglelet vidékről szerzik be. Erdekes és figyelemreméltó, hogy a **Farkas** és a **Nemzeti-kaszinó** a nagyváradi **Müller** cukrászdából tett nagymennyiségű megrendelést.

* **Két lopás.** **Adler** Vilma szakácsné Deák Ferencz-utca 13. sz. a. levő lakásáról 10 korona 60 fillért tartalmazó pénzes erszényét tegnap ellopták. **Homonnai** József névű aranccsüvegnek a kispiacz-téri Kovács-házban bérelt pinczéjéből tegnap virradóra egy láda aranccsüveget lopott el valaki. Mindkét lopási ügyben a nyomozást folyamatba tette a rendőrség.

* **Megöltötte fia.** **Nyekite** György szakáll gazdaember az elmúlt éjszaka fél 12 táji sükéren behozta a fiát a rendőrségre és elmondotta az ügyeletes tisztviselőnek, hogy 16 éves **János** nevű fia vasárnap délután a falmában lakó pajtásával, **Miró** Mózes 16 éves szüneteszel **Miró**ék istállójában beszélgetett. Nemsokára odahívták őt azzal a hírellel, hogy fiát az egyik ló fejberugta. A fia tényleg eszméletlen állapotban feküdt a lovak lábai alatt az istállóban, fején pedig vérző seb látszott. Mintán a jegyző nem volt a faluban, **Nyekite** a bíró utasítására fiát szekerre tette és Bereghöszörménybe vitte az ottani járásvorvoshoz és ugyanott panaszt is emelt. Az orvos természetesen bekötötte a fia fejéből, de mintán látta, hogy a fia fején a rugás következtében kapott sebet kivül lövés okozta seb is van és hogy a fiának állapota veszélyes, beküldötte az embert fiától Nagyváradra, azzal, hogy a rendőrségen emeljen panaszt. Az ember azután tegnap éjjelkor érkezett Nagyváradra. Mintán a fia még mindig eszméletlen állapotban feküdt a kocsin és mert az apa előadásából is kétségtelemnek látszik az, hogy a fia azután tegnap éjjelkor a lovak lábai alá az ügyeletes rendőrtisztviselő haladéktalanul beszállította a közkórházba s egyáltalán érte-

tette a vizsgálóbíró: az esetről, a sebesültet ápolás alá vették ugyan, azonban mint értesülünk, az esti órákban is eszméletlenül felelt a kórházban, a vizsgálóbíró sem hallgathatta ki és sebe oly súlyos természetű, hogy a sebesült életben maradásában nem bíznak az orvosok.

* **Kártyasipisták kezében.** Szabó Kálmán püspökladányi napszámos tegnap hajnalán a lóvásárláson járt-kelt s itt négy idegen fiatal ember meghívta őt egy kis barátságos kártyajátékra. A játzsma rövidke fél óráig tartott s Szabó Kálmánra nézve nyolcvan korona veszteséggel végződött. A minden pénzétől kifosztott ember aztán panaszra jött a rendőrségre, a hol az eddig még ismeretlen négy kártyázó ellen nyomozati eljárást folyamatba tették.

* **Elveszett** e hó 8-án este a színházról a Szent János-utca bejáratáig egy korona nagyságu arany mellű (bross). Ki hirt ad róla, jutalmat kap Mendelényi Béla fogalmazónál a rendőrségen. — **Találtak** Szabó Arpádné árvaratározása törlesztéséről szóló öt darab nyugtatványt és egy pápaszemmet. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen.

x **Ritka alkalom** kínálkozik most a t. közönségnek szükségletei olcsó beszerzésére. A jó hírnevű Kovács L. és társa cég ugyanis, miután Zöldfa-utca 38. sz. alatti üzletét felszerelt, hatóságilag engedélyezett végeladást rendez és raktári készletét gyári áron alul hozza eladásba. Felhívjuk a t. közönség figyelmét a lapunkban közzétett hirdetésre. 593.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR:

Szerda: Aranyember.
Csütörtök: Lotti ezredessei.
Péntek: Takarodó újdonság.
Szombat: Takarodó.

Folt, a mely tisztit.

Két új erő is mutatkozott be tegnap Echeagaray drámájában, két legfőbb szerepkör új betöltői: az új hős és hősnő.

Kettejük közül nagyobb tere volt tehetősége bemutatására Szerémi Gizellánnak (Matilde) s így neki nagyobb sikere is volt. Szerződésére nyereséget jelent. Organuma igen kellemes, a mellett erőteljes, az érzések minden fokozatának kifejezésére alkalmas. Játsszani kitűnően tud, s ez nála nemcsak rutin, hanem biztos jele az alakító tehetségnek. Még mindössze a legmagasabb fokú kitörésnél nem tud uralkodni hangján s az ilyenkor kiesik rendes csengéséből, (III. felvonás vége), de e kis hiányt gyakorlattal kiküszörölheti.

Az első általános benyomás, ismételjük, igen kedvező.

Klenovits Györgynek (Fernando) kissé hallgatag szerep jutott s amint észrevesszük, Klenovits szereti a beszédet is, a mozdulatokat is kissé elsielni. Ennek pedig főképpen Fernando szerepében az volt a következtése, hogy sok üres pauza maradt, a mikor Klenovits nem tudott mit csinálni. E miatt még most korai is volna felőle végleges véleményt alkotni. Annyi bizonyos, hogy rutinja van s tehetősége is jelentékeny.

A többi szerep Désinél, Szathmárynál, Tóthnál, Kovács Mariskánál és Benkő Jolánnál volt jó kézben.

Dr. K. A.

Szabó Irma bemutatkozása. Ma mutatkozott be a társulat új naivája kinek különben nagyon szép énekhangja is van. — Dr. Jókai Aranyemberének Noémi szerepében. Előbb

ugy volt, hogy Csiky Nagymamájában lép fel először csütörtökön Szabó Irma, azonban Szmogyné, ki a czimszerepet játszotta volna, betegesen fekszik Sopronban s idézte elő a darabváltozást.

A Takarodó premierjére nagyban folynak a próbák ujabban. Az igazgató teljes erővel azon fáradozik, hogy a nagyváradai előadás sikere a fővárosi színházak niveljén álljon. A darabban az elsőrendű tagok mind szerepet kaptak, úgy hogy a legkisebb szerep is kiütően lesz betöltve.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 190. Bérletszám 170. (páros)

Ma, szerdán 1904. április 13-án:

Az aranyember.

Színmű.

HELYTARAK: Nagypáholy 14 korona. Földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölye 3 kor. Körzések 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., közép 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzések 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatók a színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Holnap, csütörtökön április 14-én:

Lotti ezredessei.

Operette.

EGYESÜLETEK.

A kat. kör választmányi ülése. A nagyváradai katolikus kör választmányja ma szerdán délután fél 6 órakor ülést tart, melyre a választmány tagjait ez uton is meghívja az elnökség.

A honvédegyelet közgyűlése. Az 1848—9-es öreg honvédek e hó 24-én vasárnap d. e. 10 órakor, a megyeház kistermében tartandó közgyűlésre bajtársilag meghívotnak.

Igazságszolgáltatás.

Csáky György gróf csődje.

Köztudomású az az európai szenzációjú utcai dráma, melynek hőse a Bécsben tartózkodó Csáky György gróf. A pazarló gróf ellen akkor mindjárt hajszát indítottak hitelezői s mint egy félmilliót érő ingóságaira árverést kértek. Csakhamar ezután biharmegyei birtokára a Magyar-Homorog határában levő 10,000 holdnyi birtokra is csődöt kértek hitelezői, e csődöt kérő beadványt még e héten letárgyalja a nagyváradai kir. törvényszék.

Weisz Lipót büntünye. Vasárnapi számunkban részben félreértésre okot adó tudósítást irtunk Weisz Lipót biztosítási ügynök büntünyéről, melyben a nagyváradai kir. tábla április 26-án tartó tárgyalást. Ugyanis a tudósításban váltóhamisításról esik szó, holott Weisz Lipót egy biztosítási kötvényt hamis tételekkel 14,000 koronáról állított ki nagybátyja nevére s e vétségéért 100 kor. bírságra ítéltetett.

A dobresti lázadók ügye. A nagyváradai kir. törvényszék vádtañcsa ma foglalkozott az emlékezetes dobresti néplázadás ügyével. A letartóztatott felbujtókat a vádta-

nács vád alá helyezte, de helyt adott dr. Várdi Odön védő azon indítványának, hogy a főtárgyaláson a vádlottak tanuit kivétel nélkül kihallgassák.

A gyümölcsárús asszony, mint a kis lutri közvetítője. A budapesti királyi ítélőtábla a napokban egy gyümölcsárús asszonyt 1976 korona pénzbüntetés, esetleg hat hónapi fogházra ítelt, mert a jövedéki vizsgálat során tett vallomása szerint beismerte, hogy ismerőseitől a bécsi, brünni, prágai és berlini számsorsjátékokra, kis lutrikra betéteket fogadott el s illetve ausztriai lottójátékokban való részvételre betéteket gyűjtött és ezen betéteket közvetítte.

NYILTTER.

Özv. Jüngling Józsefné

állandó nagy raktára
varrógép, kerékpár, alkatrész- és felszerelésekben
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA, (Bazar-épület).

Nagy választék **acetylén-lámpa, légtömlő és gummiköpenyben** Szakszerűen berendezett nagy javító **MŰHELY.** — **Emalírozás nikkellezés** és bármilyen javítások pontosan és jutányosan eszközöztetnek.

Carbit napi árban!

A legjobb gyártmányu

Rössler, Jauernig, Ausztria és Stírán

kerékpárok

vannak állandóan raktáron.

Becsés pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Özv. Jüngling Józsefné.

703

TAVIRATOK.

Pártértekezletek.

Budapest. április 12. (Saját tud. táv.) A függetlenségi párt mai értekezletén, melyen Boda korelnök elnöklésével a megyei tisztviselők fizetésrendezését tárgyalták, szóba került Bartha Ödön ismeretlen ügye a kisbirtokosok hitelviszonyainak rendezésére vonatkozólag. Bartha kimagyarázta, hogy semmiféle összeköttetése a kormányval nem volt, sőt érintkezést sem keresett.

Neményi Ambrusra hivatkozik, a ki mindenben csatlakozik Bartha állításához.

Krasznay erre kijelenti, hogy örömmel utasítja vissza ezek után a Bartha ellen felhozott vádakot.

Polónyi Géza csupán az ügy tisztázása érdekében kívánatosnak tartaná a vizsgálatot.

Olay Lajos csatlakozik a véleményhez, mert szerinte 15 év óta nem érte annyi gyanúsítás a függetlenségi pártot,

mint az utóbbi időben. *Rátkay* László tisztázottak látja az ügyet s ez véleményhez többen hozzájárulnak, mire Polónyi visszavonta indítványát. A tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozólag elhatározták, hogy a párt részéről felszólalnak s a részletekben lényeges módosítást követelnek.

A szabadelvűpárt értekezletén is nagyon vitatták s egyhangulag elfogadták a megyei tisztviselők és a községi jegyzők fizetésrendezéséről szóló javaslatot. *Tisza* István gróf bizalmas beszélgetésben kijelentette, hogy *Hegedüs* Loránd interpellációjára a kivándorlásra vonatkozólag holnap válaszolni fog.

Merénylet a spanyol miniszterelnök ellen.

Madrid, ápr. 12. (Saját tud. táv.) Manoa spanyol miniszterelnököt ma a parlamentből való távozásakor a népzajos tüntetéssel fogadta. Egy ember törrel megsebesítette. Sebe életveszélyes. A merénylet részleteiről még nem kaptunk tudósítást.

Izabella királynő végrendelete.

Madrid április 12. (Saját tud. táv.) Izabella királynő végrendeletét ma bontották föl. A végrendelet szerint összes vagyonát leányára a bajor hercegnőre hagyja, míg *Alfonz* spanyol királyt végrendeletében meg sem említi.

Színjátszó burok.

Budapest, ápril. 12. (Saját tud. táv.) St. Luisból írják, hogy *Cronje* bur tábornok 200 bur harcossal odaérkezett, hogy az ott rendezett kiállításon nemzeti népies mutatványokat mutogassanak.

Váltóhamisító nevelő.

Sopron, április 12. (Saját tud. táv.) Tihanyi Irmát ma hallgatta ki a vizsgálóbíró a szenzációs váltóhamisításra vonatkozólag. Tihanyi Irma következetesen tagad.

Minden orosz talpon.

Szentpétervár, ápr. 12. (Saját tud. táv.) Az oroszok minden katonájukat mozgósítják. A kormány felhívásokat adott ki, hogy minden fegyverfogható ember siessen a zászlók alá, mert az ország és az orosz nemzet becsülete forog kockán.

A harctérről.

London, április 12. A Times jelenti Niucsvangból 7-éről: Az egész déli Mandszur-szágban viz alatt állnak a vasutak az erős esőzések folytán. Az utak járhatatlanok, a tábori távirók meg vannak szakítva, a közlekedés az országon által lehetetlenné van téve.

Szociálista kongresszus.

Bologna, április 12. Háromnapos ingerült vita után a szociálista kongresszus tegnap szavazott le a napirend fölött. A Bissolati-félé revizionista napirend mellett szavazatot 315 kiküldött, kik 12 258 szavazatot képviseltek, a prevoluczináris napirend mellett (Labrina) 204

delegátus 2410 szavazattal. 289 résztvevő 12,500 szavazattal nem szavazott. Mintán a két napirend egyikének sem volt feltétlen többsége, a kongresszus áttért a közvetítő értelemben tartott Ferry-féle napirend felett való szavazásra melyei 424 delegátus 16,304 szavazattal elfogadott

Tüntetés Madridban.

Madrid, április 12. Egy egyházi körmenet alkalmával számos szabad gondolkozó tüntetett. Ellentüntetés is volt a hadsereg éltetésével. A demonstráció közben lövéseket hallottak, amelyek nagy ijedséget keltettek a tömegben. A tüntetők a polgármester házáat megdobálták. A csendőrség és a rendőrség fegyverét használta, közben többen megsebesültek. Többeket letartóztattak.

Az angol hadseregből.

Simla, április 12. Lord Kitchener, az indiai hadsereg főparancsnoka, napiparancsot adott ki, amelyben a hadsereg általános badi készenlétével foglalkozik. Ora inti a hadsereget a téves becsléstől, mely szerint módjában állna minden ellenséggel felvenni, a kivel dolga akad. A hadseregnek a háborúra való kiképzés azt a rendszert kell követnie, mely a mai körülményekhez képest a legalkalmasabb. A napiparancs ezután különböző változtatásokat sorol fel, amelyeket lord Kitchener nevezett czélból szándékozik létesíteni. Hangsúlyozza az alaposan kiképzett vezérkar szükségességét és jelenti, hogy legközelebb indiai vezérkari tisztek kiképzésére szolgáló intézetet állítanak fel.

REGÉNYCSARNOK.

A tenger alatt.

— Kalandos regény. — 100

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Írta: Max Pemberton.

Mindenekelőtt a zátonyt kellett kézrekeríteni; ha volt valami leszámolni valójuk egymás közt, az hadd maradjon későbbre. Egyelőre közös erővel és megegyezéssel készültek ellenük

— Ez a vég kezdete, — mondtam az öregnek. — Rendkívüli emberrrel van dolgunk s föl es tehető, hogy minden kísérlet és erőlködés nélkül lemondjon arról, amit erőszakkal foglaltunk el tőle. És ráadásul nagyesszű ember is ez a Czerny; mert kinek jutott volna eszébe, hogy a tenger fenekén építsen magának várat és keselyüként éljen a hajók roncsaiból? Sok Czerny Edmond élt már a világon, de ehhez fogható talán még egy se; és ha el tudunk vele bántani, csak a gondviselés kegyelméből, de nem a magunk erejéből báthatunk el vele!

— Rendkívüli ember, az igaz! — hagyta helyben Clair-de Lune is; — aligha akad még egy hozzá fogható. Tizenhárom esztendeje találta meg ezt a helyet tizenhárom esztendő óta fosztogatja az ide csalt és elsüllyesztett hajókat. Ez a szirtes sziget mindig veszedelme volt a gőzösöknek és a hajósnépnek. Czerny Japánban hallott róla először s eljött maga, hogy megadzza. Azt is mondják, hogy egyszer keresztül aludta a szigeten a ködöt s attól fogva meghibbant az esze. . . . Itt lett gazdag a szigeten. Aztán egyszer rákadt érte a zátonyra, ahol állunk s ekkor támadt az a gondolata, hogy addig, amíg az alvó órszak tart, itt fog lakni. Mernőköket hozott Amerikából s azok csinálták meg neki a várost a tenger alatti, ugy, ahogy ő kívánta. Sokáig csak maga volt itt; úgy értem, hogy kalózsalm kívül nem volt senkije sem. Aztán egyszer feleséget hozott. . . . ah, kapitány! hogy sajnáltam azt a szép, fiatal asszonyt! . . . Mennyit szenvedett! S mind csak azért, mert mikor megtudta

lérfje gazságait, egyszerre meggyűlölte a ropant vagyont, a szigetet s a férjét magát is, a kinek kezeire vér tapadt. . . . Ez mindjárt az első hónapban volt, ahogy idakerült s én azóta folyton remegtem érte, mert soha senki feje sem nézett Európából, sőt még csak nem is kérdezősködtek felőle! . . .

Hétfőn, délután három órákor.

Valami haditanács-félét tartottunk a nagy teremben s megállapítottuk a tervet, amely szerint védeni fogjuk magunkat a nagy támadás ellen. A veszedelmet ma éjszakára várjuk. Mindnyájan azt véljük, hogy Czerny késő éjszaka támad ránk s fölhasználja az előnyt amit a felhős, csillagtalan éj biztosít neki. Mert oly borult az ég, hogy se holdvilágra, se csillagfényre nem számithatunk. Lehet, hogy éjjelig még vihart is érhetünk, bár nem valószínű. . . . Oh ha orkán törne ki, egyszerre megszabadulnánk a zsványoktól, mert a vihar mind a szirtetekhez paskolná csónakjaikat! . . . De erre nem számithatunk és előrelátó férfiaként kell gondoskodnunk a védelem lehetőségéről.

Ebéd után aludtam valami keveset s az első hír, amit fölébredtemkor hallottam, az volt, hogy az a négy lázadó, aki még odafent bujkált az alsó folyosókon, szintén megadta magát kegyelemre. Amásik kettőnek a hűségéről már meggyőződünk s azt hiszem, ez a négy is kitart mellettünk, mindaddig, míg a szerencse nekünk kedvez. Azt vallották, hogy most már csak Kess Denton, a ragyás, kóborol és nyomorog odalent, de evvel a gazemberrel sem törődünk.

— Egyelőre — mondtam a haditanácsban — leköldjük őket a gépházba, fűteni. Ha kedves az életük, dolgozni fognak odalent s ha csak mocszannak is, egyszerűen lelőjük őket. Miután ezt mindnyájan helyesnek találták, így folytattam:

— Azt hiszem, Nepeen kapitány, hogy ön, harmadmagával, az alsó kaput fogja védeni. Voltaképen nem is védelemről lesz szó, csak őrt kell állaniok ott s ha meglátják a közeledő csónakokat, jelt ad nekünk, önkön pedig rögtön bezárják a vas csapóajtót az ellenség orra előtt. A többit majd elvégzi a golyószóró, a melylyel tetszésünk szerint végigsöpörhetjük a szirtet is, a csatornát is. Két embert a fölépcső aljára állítunk, hogy az egész lépcsős folyosót megszállva tarthassák, kettőt pedig itt hagyunk miss Ruth mellett, ha esetleg rászorulna a védelmünkre, amit nem hiszek. Mi többiek pedig a tenger felőli főkaput fogjuk védeni. Csak hárman leszünk: Dolly Venn, Bligh Péter, meg én; de a golyószóró mellé ennyien is elegendő vagyunk; ha pedig valami véletlen szerencsétlenségnél fogva sikerül nekik a zátonyon lopva kikötniök, akkor húszan se bírnók visszaverni őket. . . . De félni azért nincs okunk; számítanunk kell arra is, hogy a Czerny emberei gyávák és gyűlölik a gazdájukat. Nekünk pedig bátorságot ad maga az ügy, amelyért harcolunk.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTOI POSTA.

Érdeklődő. Szívesen igazítjuk helyre, hogy a *Sollész* István és *Andriska* Ferike eljegyzéséről szóló hírünkbe nyomdai tévedés folytán hiba csuszott be. *Sollész* István ugyanis nem postatiszt, hanem róm. kath. kántortanító Szaniszlón.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőze

	Budapest, ápril. 13.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, ápril. 12	
Buza áprilisra	---	7.88
Buza október	---	7.36
Tengeri	---	6.26
Rozs okt.	---	6.8
Zab ápr.	---	5.90
Káposzta, repce, aug.	---	11.900

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. ápril. 12-én.

Magyar aranyjárdék 4%	---	118.50
Magyar koronajárdék	---	89
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	---	89.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	---	---
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	---	---
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	---	98.25
Halmérségi jog megváltási kötvény	---	98.50
Horváth szlavin földtehermentesítési kötvény	---	209.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	---	1.63
Tiszasabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	---	99.50
Oszták járdék papirban	---	100.25
Oszták járdék papirban	---	119.30
Oszták járdék aranyban	---	99.45
Oszták korona járdék	---	1.52
Oszták államsorsjegyek	---	16.05
Oszták magyar bank részvény	---	74.50
Magyar hitelbankrészvény	---	646.25
Oszták hitelintézet részvény	---	6.39
Párisi vista	---	19.06
29 frankos arany (Napoleon'dor)	---	117.14
Németbirodalmi márka	---	239.50
Londoni vista	---	95.45
20 márkás arany	---	23.48

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

2662-904.

HIRDETMÉNY.

Nagyvárad város összes városrészeire vonatkozó, s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott folyó 1904. évi tőkekamat-adó kivétési lajstrom az 1883. évi XLIV. t.-cz. 18. §-a értelmében f. év Aprilis hó 13-20-ik napjain át nyolcz napi közszemlére a városi adó-

hivatal 15-ik számú szobájában a II-ik kerület Ujváros és Külváros városrészekre nézve, a 21-ik számú szobájában az I-ső kerület Olaszi és III-ik kerület Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegyre nézve a 26-ik számú szobájában azon figyelmeztetéssel tétetik ki, miszerint, érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előírt adót ott megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbé történt bejegyzését követő 15 nap alatt — városi közigazgatási bizottsághoz czimezve — a kir. pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják. A később benyújtott fellebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni.

Nagyvárad, 1904. évi Aprilis hó 9.

VÁROSI ADÓHIVATAL

1789, 1790, 1791-904.

HIRDETMÉNY.

Nagyvárad összes városrészeire és a hegyre vonatkozó, s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1904. évi házbéradó és házosztályadó kivétési lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 18. §-a értelmében f. év Aprilis hó 13-20-ik napjain át nyolcz napi közszemlére a városi adóhivatal I-ső kerület (Olaszi) a 21-ik, a II-ik kerület (Ujváros és Külváros) a 15-ik és a III-ik kerület (Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegy) a 26-ik számú szobájában azon figyelmeztetéssel tétetik ki, miszerint érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban a terhükre előírt adót ott megtekinthetik s az elleni netaláni felszólamlásukat azon adózók, kik ezen adónemmel már előző években is megróva voltak, a lajstrom kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen

adójuknak adókönyvecskéjükbé történt bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatósághoz írásban benyújthatják. A később benyújtott fellebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni.

Nagyvárad, 1904. évi Aprilis hó 9.

VÁROSI ADÓHIVATAL

Ne használjon senki mást, mint a

GLOBIN

bőrtisztítószer,
mely minden czipőneműnek eredeti fényt és tartósságot kölcsönöz.

Egyed. gyár: FRITZ SCHULZ jun., Akt. Ges. EGER és LIPCSE.

TELEFON: Iroda 67. Gyártelep 465.

TELEFON: Iroda 67. Gyártelep 465.

Cementárugyár, betonépítési, csatornázási és aszfaltiparvállalat

ROSENBERG IZSÓ

Iroda: Kossuth Lajcs-utca 3.

Nagyvárad.

Gyártelep: Kert-utca 10. szám.

Elvállal mindennemű betonépítési, csatornázási, aszfaltozási, gránit- és márványterazzo munkálatokat.

Betonmunkálatok: védgát, fal- és gépalapzatok, me-denczék, járdák, csatornák, szökőkutak, zsilipek, hidak és átvezetők o o o o o

Cementárugyártás: Egyszerű és színes cementlapok, csatornacsövek, lépcsők, fedlapok, esővizfolyókák, fürdőkádak, szarvasmarha jászolok, mindenféle műkövek. o o o o o o o o o o

Gránit és márvány egyszerű és diszes kivitelben.

Terazzo-munkálatok: Szabad, sodronybetétesek, pedesmentes módszer.

Aszfaltozások: Kapualjak, udvarok, pinczék, járdá-aszfaltozása. o o o o o

Elszigetelések aszfaltbitumennel.
Nedves lakások és pinczék vízmentesítése és gyökeres szárászása tétéle.

Diszes fal- és keramitburkolatok a legjutányosabban lesznek elvállalva.

Költségvetés ingyen és bérmentve.

Mindennemű építkezési anyagok nagy raktára.

Beocsini Cementgyári Unio kizárólagos és főraktára. Beocsini Román- és Portlandcement. Egeresi szobrász és alabástrom gipsz. Valódi aszfalt fedéllemezek. Kátrány fedéllemezek. Aszfalt elszigetelő lemezek. Carbolineum. Tinctoral. Menyezet nádfonat.

Jutányos árak!!

Árak minden vasutállomásra!!

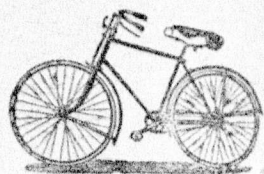

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,

holdas templom mellett.

A legújabb Puch és Helical kerékpárok

és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan | Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek
eszközöltetnek. || nagy raktára.

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS!

HOFFER BERTALAN

paplangyártási telepét Fő-utcza, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközöniséget értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott carróleányok folytonosan felvétetnek.

686.

Napernyők, női színes és fekete

Harisnyák, női, férfi és gyermek

Ingek, Lábravalók, férfiak részére

Csakis e héten kerülnek eladásra

Kovács L. és Társánál Zöldfa-utcza.

Hatóságilag engedélyezett **végeladás.**